

# Lovečtí psi - minulost, současnost a budoucnost

## Planeta zvířat - březen 2010

Zcela nepochybné je, že člověk využíval psa k lovu, ochraně, pasení a celé řadě dalších činností tak, jak postupně objevoval jeho schopnosti. Mým úmyslem není věnovat se v tomto článku všem činnostem, ke kterým jsou psi využíváni, ale jejich používáním při lovu zvěře.

V prvních písemných zmínkách pocházejících přibližně z doby 300 let před n. l. se nachází pozoruhodný spis „Kynegetikos“ od „Xenofóna“, ve kterém se dosti podrobně zmiňuje o loveckých psech, o jejich chovu, výcviku a použití. Xenofon se tu zmiňuje o chrtech, dogách, psech stopařích a o jejich práci.

Dále pak kynologie dlouhá staletí značně stagnovala. Příčinu lze spatřovat v tom, že nebylo třeba hledat nové formy psů. Tehdejší plemena psů sloužících především k lovu plně vyhovovala až do vynálezu střelných zbraní. Do té doby bylo zapotřebí psů silných, odvážných a rychlých, schopných zvěř štvát a zdolat. Když se začaly používat střelné zbraně, bylo požadováno, aby psi uměli zvěř vyhledat, držet stopu zvěře a pracovat více nosem než zrakem. V těchto psech je možno vidět předky našich plemen loveckých psů, od kterých vyžadujeme jemný nos, rychlost, vytrvalost, držení stopy a touhu vyhledat zvěř. Toto jsou hlavní požadavky práce s ohaři, honiči, barváři, slídiči a norníky.

Lovecký pes se dále postupně přizpůsoboval prostředí a požadavkům lovců. V době, kdy se začaly k lovu používat střelné zbraně, začali lovci používat psy při lovu různých druhů zvěře, jakož i při různém způsobu lovu. Proto vyvstal požadavek vyšlechtit plemena psů, která by se specializovala na určitý druh zvěře a různé způsoby lovu. Za pravděpodobnou původní formu psů můžeme považovat honiče. Tato skupina zůstala dodnes téměř nezměněna. Postupem času a výběrem vhodných jedinců z nich člověk vytvořil další formy, možno říci plemena, s víceméně ustálenými vlohami pro určitou práci, způsob práce, či určitý druh zvěře. Tak byli vyšlechtěni „slídiči“, kteří se už před vynalezením střelných zbraní používali na slídění, zejména za pernatou zvěř a její natlačení do sítí. Postupně vznikli „barváři“ jako specialisté na dosled jelení zvěře. Dnes používáme barváře k dosledu i dalších druhů spárkaté zvěře. Stále více se prosazují na barvě plemena honičů i norníků zejména jezevčků.

Nejmladší formou loveckých psů jsou „ohaři“, kteří měli největší uplatnění v dobách vysokých stavů drobné zvěře, zejména pernaté. V současné době je více než zřejmé, že vývoj jde neúprosně dál a ukazuje se, že ohaři v současné době nahrazují jiná plemena, zejména plemena retrívrů, ale i plemena jiná. Ohaři doplácí na soustavný úbytek drobné zvěře, který trvá více než čtyřicet let a dosud se tento problém nepodařilo zastavit. Je sice pravda, že ještě existují lokality, kde se drobná zvěř vyskytuje, ale těchto honiteb stále ubývá nebo přinejmenším stavy drobné v nich stagnují. Jaká práce pro tuto skupinu plemen v polních honitbách zbude? Dnes, když má ohař najít a umožnit lovcovi výstřel na drobnou zvěř, které je čím dál méně, musí být rychlý, vytrvalý, aby ji mohl vyhledat i na značné vzdálenosti. I lovecký pes, stejně jako každý tvor na této zemi, vzniká, vyvíjí se mění a zaniká. Jedno plemeno ustupuje, aby jeho funkci převzalo plemeno jiné, které se dovede lépe přizpůsobit prostředí a lépe plnit požadavky, které od něho lovec vyžaduje. Do budoucna zajisté bude pro ohaře dostatek možností k jejich využití, mám na mysli zejména práci na vodní zvěř, kde úbytek není tak citelný. Ale to není tím hlavním úkolem ohaře, neboť i zde máme celou řadu specialistů. Hlavní specialitou ohaře je zejména práce v poli, hledání, vystavování zvěře a postupovat za ubíhající zvěří tak, aby bylo možno zvěř ulovit. Ohař musí být po vyvstání zvěře a výstřelu klidný a po ulovení zvěře pracovat ku spokojenosti svého pána. Na to, jak dlouho bude moci tuto nádhernou práci ohař vykonávat v dnešních podmínkách, nelze dnes dát uspokojivou odpověď.

Dnešní využití ohařů stále více směřuje ke sportovnímu využití. Jsou to různé soutěže různých

úrovni, Evropské poháry, Mistrovství světa ohařů, ale i slídiců a celé řady dalších plemen. Po celé Evropě se pořádá řada trailů, kde psi soutěží opakovaně po několik let, dá se říci, dokud mají potřebnou výkonnost. Na těchto soutěžích vodí psy nejen amatéři, ale hlavně profesionální vůdci, kteří na jedné akci vedou mnohdy deset i více psů. V roce tak předvádějí psy na desítkách různých akcí. Toto je trend, kterým se stále více ubírá lovecká kynologie. Vede to k zamyšlení, zda vývoj půjde několika směry, přinejmenším cestou sportovního výkonu, nebo cestou praktického využití pro práci v myslivosti.

Je tu ale i další využití loveckých psů. Stále více vidíme lovecké psy, jako psy vodící, asistenční, vyhledávající drogy a výbušniny, psy záchranáře, využívané v canisterapii atd.

V celém světě jsou lovečtí psi stále více využíváni i jako psy společenští. Tento jev se u některých plemen projevuje i u nás. Není divu, neboť takový anglický nebo irský setr je krasavcem a jde-li po boku svého majitele, každý se za ním otočí. Nejsou to ale jen setři. Módou se stávají i jiná plemena např. výmarští ohaři, maďarští ohaři, kokři, jezevčáci, teriéři a celá řada dalších plemen. Kam tedy bude směřovat další osud těchto psů? Bude se s nimi stále lovit a i jinak je využívat v myslivosti? Na to nám zřejmě odpoví až budoucnost, protože vývoj nelze zastavit. Je samozřejmé, že naší povinností, a řekl bych prvořadou, je zachovat jejich genofond pro příští generace. Nesmíme se však bránit tomu, aby jejich využití bylo i v jiných oblastech, které slouží lidem, včetně psa společníka.

Příště o výchově a výcviku psů – ohařů, nejen těch, kteří se používají k lovu.

---

**www.PLANETAZVIRAT.cz** - nejen inzertní měsíčník  
vytištěno 26.7.2011 12:04:09